
Słowo wstępne.

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 15, 5-7

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Słowo wstępne

Prezentujemy kolejny tom "Zeszytów Naukowych" Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego. Nosi on nr 15, i tyle właśnie lat "stuknęło" w 2001 r. naszemu Towarzystwu - a przyjęliśmy - i konsekwentnie realizujemy zasadę, iż co roku wydajemy jeden numer naszych "Zeszytów". Skoro więc mieliśmy już mały jubileusz Towarzystwa i "Zeszytów", to nic dziwnego, że numer otwiera artykuł autorstwa prezesa OTN dr. Janusza Gołoty pt. "Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe im. Adama Chętnika w piętnastolecie, dziś i w perspektywie". "Propagowaliśmy regionalne badania naukowe - pisze autor - ochronę kultury duchowej i materialnej, poprzez publikacje wspomagaliśmy budowanie lokalnej więzi społecznej i kulturalnej, ocalenie walorów małej ojczyzny w dobie integracji europejskiej i globalizacji. Staraliśmy się uruchamiać inicjatywy badawcze i uczestniczyć w prognozowaniu rozwoju miasta i regionu".

Nie było dotychczas żadnego numeru "Zeszytów" bez materiałów historycznych; również obecnie stało się zadość tradycji za sprawą artykułu Jerzego Kijowskiego "Dzieje Ostrołęki na tle historii powiatu (do 1944 r.) i Radosława Waleszczaka "Mniejszości narodowe (wyznaniowe) w mieście powiatowym Królestwa Polskiego po powstaniu styczniowym". Pierwsza z tych publikacji ukazuje - oczywiście w znacznym skrócie - historię miasta naniesioną na dzieje otaczających terenów, przede wszystkim powiatu, przy czym o ile Ostrołęka ma swoją monografię, i to już od 35 lat, napisaną przez Zofię Niedziałkowską, o tyle nie ukazały się dotychczas żadne prace historyczne traktujące o powiecie. Z kolei artykuł Radosława Waleszczaka, nota bene świeżo upieczonego dr. nauk historycznych Uniwersytetu w Białymstoku (serdeczne gratulacje!) odnosi się do bardzo interesującego problemu, jakim było funkcjonowanie w wielu miastach Królestwa Polskiego mniejszości narodowych, stanowiących zazwyczaj również i mniejszości wyznaniowe. W Przasnyszu zjawisko to dotyczyło trzech grup wyznaniowych tj. ewangelików, Żydów i prawosławnych i jak słusznie stwierdza autor "...religijne i etniczne zróżnicowanie Przasnysza przełomu XIX i XX wieku -w sposób zasadniczy decydowało o kierunku i tempie jego rozwoju, a w życiu codziennym przekładało się na bogatą sieć relacji interpersonalnych".

W dziale "Współczesne zagadnienia społeczno-gospodarcze" mamy, dość często ostatnio przez nas eksponowany wątek integracji europejskiej, prezentowany prze Martę Gretę z Uniwersytetu Łódzkiego (z Katedrą Ekonomii tej uczelni działającą m. in. w Ostrołęce jesteśmy od kilku lat związani ścisłą współpracą). Pierwszy z artykułów pt. "Integracyjne znaczenie euro-

gionów zachodnioeuropejskich - jako <małych Ojczyzn>" przedstawia historię, dzień dzisiejszy i perspektywy funkcjonowania ponadgranicznych związków, których aktualnie jest już, lub będzie w najbliższej przyszłości w zachodniej Europie prawie 100. Prawie wszystkie one nawiązują do historycznie ugruntowanych struktur i stosunków charakterystycznych dla obszarów przygranicznych przy czym ich powołanie - jak stwierdza autorka - nie służyło i nie służy destrukcyjnym celom światowego lobby, ale w sposób pozytywny realizuje idee pokojowego współistnienia narodów europejskich. Drugi artykuł tejże samej autorki wspólnie z Krzysztofem Lewandowskim pt. "Ewolucja wspólnej polityki rolnej w Unii Europejskiej" odnosi się do tematu niezwykle ostatnio głośnego w Polsce, w związku ze zbliżającym się terminem wstąpienia naszego kraju, Polski, do Unii. Szczególnie podkreślona jest zmiana punktu ciężkości polityki rolnej i jej ewolucję od wspierania rolników na rynkach produktów do działań zintegrowanych z innymi elementami polityki, które przyczynią się do rozwoju terenów wiejskich. Andrzej Bieńkowski poświęca swą publikację rozwojowi agroturystyki. Cieszy się ona rosnącym zainteresowaniem mieszkańców wsi, w tym i z naszego regionu, jako element wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich i alternatywne źródło dochodów. Z wyżej wymienionymi materiałami korespondują rozważania Witolda Rzepińskiego, który zajmuje się zrównoważonym rozwojem obszarów wiejskich w nawiązaniu do założeń ery ekologicznej. Ludzkość - jego zdaniem - buntuje się obecnie przeciw technizacji życia na Ziemi, coraz bardziej zaczyna szanować jej prawa i zasoby i zachodzi duże prawdopodobieństwo, że wiek XXI będzie postrzegany jako era ekologiczna. Nieco odleglejsze tematycznie są dwa ostatnie artykuły z tego działu: Mirosława Ostrowskiego traktującego o badaniach społeczności lokalnych w świetle przemian społeczno-gospodarczych lat 90. w Polsce oraz Ewy Żebrowskiej - Rosak i Mirosława Rosaka pt. "Determinanty jakości usług bankowych".

Na problematykę oświatową i kulturalną złożyło się pięć artykułów, wszystkie autorstwa czynnych nauczycieli z Ostrołęki i innych miejscowości. Znany - mimo młodego wieku - badacz regionalny Adam Białczak zajmuje się historią oświaty w "swojej" gminie Baranowo, dyrektor Zespołu Szkół Zawodowych nr 4 Konrad Dzwonkowski rolą i zadaniami dyrektora w realizacji zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w szkole, a dyrektor Zespołu Szkół nr 5 Waldemar Salis omawia funkcjonowanie obsługi finansowo-administracyjnej szkół prowadzonych przez miasto Ostrołękę, gminy i powiat ostrołęcki. Władysław Zera - teoretyk i praktyk pedagogiczny - odnosi się do wyników badań aspiracji i dokonywanych wyborów życiowych młodzieży, na podstawie badań ankietowych słuchaczy Zespołu Kolegium Nauczycielskich oraz uczniów II Liceum Ogólnokształcącego i Zespołu Szkół Zawodowych

nr 4. I na koniec tego działu absolutna "prapremiera", zarówno autora, jak i dziedziny wiedzy. Po raz pierwszy na łamach "Zeszytów" zagościła "królowa nauk" czyli filozofia, w publikacji Wojciecha Słomskiego pt. "Leszek Kołakowski jako krytyk uniwersalizmu kulturowego". Autor, będący członkiem wielu towarzystw naukowych m.in. Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, Religioznawczego, Orientalistycznego i Ludoznawczego, doktor filozofii na Uniwersytecie Warszawskim, ukazuje jednego z najwybitniejszych, współczesnych filozofów polskich, a konkretnie stosunek Leszka Kołakowskiego do uniwersalizmu kulturowego oraz argumenty, którymi uzasadnia on swoje stanowisko.

W debiutach OTN-owskich prezentują swoje materiały trzy autorki, uczestniczki seminarium doktoranckiego prof. Bronisława Gołębiowskiego, przy czym są to wszystko prace traktujące o oświacie. Elżbieta Kotomska analizuje wartości, potrzeby i orientacje społeczno-polityczne nauczycieli łomżyńskich w oparciu o 126 ankiet nauczycielek kl. I-III szkół podstawowych w Łomży, Barbara Uliszewska opisuje funkcjonowanie przedszkoli w Makowie Mazowieckim w okresie transformacji, a Hanna Bożenna Chmielewska przedszkole w Jaciążku.

I wreszcie ostatni dział: "Bibliografie, Komunikaty, Wspomnienia" otwiera wiceprezes OTN Kazimierz Parszewski informacją o V Walnym Zgromadzeniu OTN, które odbyło się 13 października 2001 r., Ewa Kawalkowa zamieszcza bibliografię archeologiczną Przasnysza i okolic, Agnieszka Starzyk-Urbańska śledzi przemiany osadnicze na terenie Puszczy Zielonej, Wincenty Szydlik zaś, w ramach propozycji metodologicznych, dokonuje objazdu Puszczy Białej.

Na koniec kilka zdań podsumowująco-refleksyjnych. Tradycyjnie "Zeszyty" cechuje pluralizm tematyczno-autorski. Tym razem nie ma, w poprzednich numerach dość często występującej dominacji historii, a jest to raczej numer ekonomiczo-oświatowy. Autorami tekstów są badacze z OTN i z zewnątrz, z wyraźną przewagą tych pierwszych. Bardzo pozytywnie należy odnotować liczne debiuty autorskie. Są to w większości młodzi naukowcy będący świeżo po obronie swych dysertacji doktorskich (R. Waleszczak, M. Rosak) albo będący w trakcie ich pisania (E. Kawalkowa, W. Rzepiński, A. Białczak).

gorąco zachęcamy wszystkich do zapoznania się z zawartością XV Zeszytów Naukowych mając nadzieję, że każdy znajdzie w nich coś interesującego.

Rada Redakcyjna